

22.9.2025

Kunnan harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen hakeminen vuonna 2025

HAKIJAN TIEDOT

Kunta: Outokummun kaupunki

Kunnan yhteyshenkilön tiedot:

- Nimi: Jukka Orenius
- Nimike: Kaupunkipalvelujen johtaja
- Sähköpostiosoite: jukka.orenius@outokummunkaupunki.fi
- Puhelinnumero: 0447559240

HAKEMUKSEN TIEDOT

A. Haettava summa, euroa: 2 000 000 €

B. Mikäli kunta on saanut harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta vuonna 2024, niin sen käyttökohde:

Ei ole haettu eikä olla saatu.

C. Yksilöidyt talousvaikeudet, joihin haetaan harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta sekä perustelut, jotka osoittavat em. vaikeudet poikkeuksellisiksi tai tilapäisiksi. Lisäksi yksilöitynä talousvaikutusten ajankohta ja euromääräinen vaikutus kunnan talouteen.

1. Outokummussa toimi kaivos vuodesta 1913 vuoteen 1989 saakka. Kaivoksesta saatiin useita mineraaleja, joista päätuote oli kupari. Outokummun kaivoksesta saadulla kuparilla maksettiin suurin osa Suomen sotakorvauksista. Tuon aikainen kaivoslainsäädäntö ei edellyttänyt edes nykyisen kaivoslain vertaava kaivostoiminnan maaperään ja vesistöihin aiheutuvien haittojen korjaamista tai

kompensoimista. Tämän seurauksena käytännössä koko Outokummun kaupungin taajaman maaperä on määritelty nykynormien perusteella pilaantuneeksi maaksi. Pilaantunut maa-aines on maaperää, johon on joutunut ihmisen toiminnasta peräisin olevia haitallisia aineita siinä määrin, että niistä voi aiheutua vaaraa tai haittaa ihmisten terveydelle tai ympäristölle. Pilaantuneen maaperän määritelmä perustuu Valtioneuvoston asetukseen maaperän pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arvioinnista (214/2007). Pilaantuneisuuden arviointi perustuu siihen, ylittävätkö maaperän haitallisten aineiden pitoisuudet asetetut kynnsarvot ja voiko niistä aiheutua haittaa. Kun maaperä on pilaantunut, sen puhdistamiseen tarvitaan yleensä ympäristöviranomaisen, kuten ELY-keskuksen, päätös. Puhdistustyö pyrkii saamaan alueen sellaiseen kuntoon, ettei siitä enää aiheudu haittaa ihmisille ja luonnolle.

Ulkopuolisen asiantuntijatahon Ramboll Oy:n selvityksen mukaan Outokummun kaupungin taajamassa olevan pilaantuneen maa-aineksen puhdistaminen tulisi maksamaan kaupungille noin 150 miljoonaa euroa. Kaikkia kohteita ei ole pakko toteuttaa mutta jokainen kaupungin katu, rakennus, puisto tai mikä tahansa maa-alue, joka vaatii muokkaamista infraan liittyvien toimenpiteiden toteuttamisen vuoksi, edellyttää maa-aineksen puhdistamista. Kustannukset pakollisista infran korjauksista aiheutuvista maa-aineksen puhdistustoimista ovat vähintään miljoonia euroja.

Olemme pohtineet vaihtoehtoisia ratkaisuja pilaantuneiden maiden puhdistamiseksi. Olemme olleet useita kertoja yhteydessä kansanedustajiin, ministeriöihin ym. valtion instituutioihin siitä, että valtio kustantaisi PIMA-maan puhdistustoimenpiteet. Kyseiset tahot ovat sitä mieltä, että PIMA-maiden puhdistus ei kuulu outokumpulaisille eli vajaa 6 400 ihmistä vastaisi siitä, että kaivoksen jälkihoito jäisi outokumpulaisille, vaikka Suomen valtio sai Outokummun kuparilla maksettua suurimman osan sotaveloista. Nyt esitämme, että Outokummun kaupunki rakentaa pilaantuneiden maiden loppusijoitusaltaan, jonka kustannuksista vastaisi valtio. Kustannukset muodostuvat pohjarakenteesta, noin 0,8 milj. euroa, altaan peittäminen noin 1,4 milj. euroa eli yhteensä 2,2 milj. euroa. Outokummun PIMA-maat ovat olleet meillä edunvalvonnassa jo vuosia ja olemme pyytäneet paljon suurempaa rahoitusta. Jos loppusijoitusaltaan rahoituksen saamme, PIMA-maat olisi sitten ainakin toistaiseksi käsitelty.

2. Kaupungin väkiluku on vähentynyt kaivosajan huippuvuosista noin puoleen, ollen nyt noin 6 400. Kaivostoiminnan päättymisen seurauksen Outokummun kaupungille on jäänyt runsaasti kaivostoimintaan liittyvää kiinteistömassaa, jolle ei ole enää käyttöä väestötappiosta kärsineessä kaupungissa. Osa rakennuksista on suojeltuja, eli kaupungin on pakko pitää ne ainakin ulkoisesti kunnossa, joka aiheuttaa kustannuksia vaikkei niille ole palvelutuotannossa mitään käyttöä. Osa kaivostoiminnan jälkeen jättämistä rakennuksista voidaan purkaa, mutta sekin aiheuttaa kaupungille merkittäviä kustannuksia. Kunnossapito ja purkukustannukset ovat arvion mukaan keskimäärin 1 miljoonaa euroa vuosittain toistaiseksi.
3. Väestön väheneminen on aiheuttanut merkittävät taloudelliset haasteet kaupungin kokonaan omistamalle tytäryhtiölle Kiinteistö Oy Kummun kodeille. Kaupunki on joutunut pääomittamaan yhtiötä

kahden viimeisen vuoden aikana 2 miljoonaa euroa, jotta yhtiö on voinut jatkaa toimintaansa. Yhtiö on purkanut aktiivisesti rakennuskantaansa ja tulee jatkamaan purkamisia tulevana vuosina.

D. Mikäli kunta on hakenut harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta vuonna 2024, niin perustelut miksi kunta hakee korotusta peräkkäisinä vuosina.

Outokummun kaupunki ei ole hakenut harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta vuonna 2024.

E. Kunnan omat toimenpiteet poikkeuksellisen tai tilapäisen taloudellisen tilan korjaamiseksi (tulojen lisäykset ja menojen vähennykset, omaisuusjärjestelyt jne.)

1. Toteutetut toimenpiteet

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 17.6.2024 §29 talouden ja toiminnan kehittämissuunnitelman, jolla tehostetaan merkittävästi kaupungin toimintaa tiivistämällä palveluverkkoa, luottamushenkilöorganisaatiota ja hallinto-organisaatiota. Luottamushenkilö- ja hallinto-organisaatio uudistettiin suunnitelman mukaisesti valtuustokauden alusta lähtien. Yksi päiväkotitila lakkautettiin. Konsernirakenne on karsittu minimiin eli aiemmin oli seitsemän tytäryhtiötä ja nyt on jäljellä enää kaksi. Konsernirakenteen keventäminen on vähentänyt merkittävästi kustannuksia hallinnossa. Kaikki perusopetus siirretty yhteen rakennukseen.

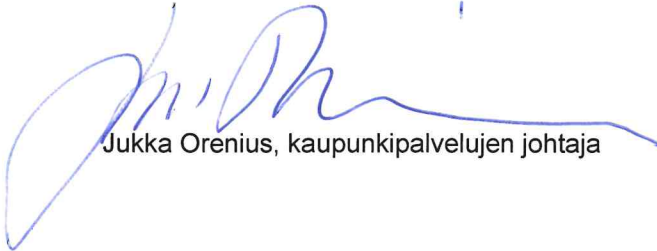
2. Tulossa olevat ja päätetyt toimenpiteet

Kaupunginvaltuuston hyväksymä talouden ja toiminnan kehittämissuunnitelma linjaa toimenpiteitä vuoteen 2030 saakka. Listalla on mm. kolmen päiväkodin ja lukion toimintojen siirtäminen perusopetuksen yhteyteen samaan rakennukseen. Tytäryhtiö Kiinteistö Oy Kummun kotien rakennusten purkutyötä jatketaan.

F. Muut huomiot ja lisätiedot:

Outokummun kaupunki sijaitsee Itä-Suomessa. Kaupungin elinkeinoelämä nojaa pitkälti teollisuuteen. Outokummussa oli vielä 2-3 vuotta sitten yli 1000 teollista työpaikkaa. Nyt työpaikat ovat vähentyneet noin 800 teolliseen työpaikkaan. Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan aiheutti sen, että itäraja meni kiinni. Tämä tarkoitti sitä, että monen outokumpulaisen yrityksen toiminta ja kaupankäynti päättyi Venäjällä ja yritykset joutuivat taloudellisiin vaikeuksiin. Viimeisimpänä isosti Venäjän markkinoilla toiminut paalausverkkoja ja -naruja tuottava Piippo Oyj joutui lopettamaan toimintansa Outokummussa ja 53 ihmistä jää työttömäksi kuluvan vuoden loppuun mennessä.

Outokummussa 22.9.2025

Jukka Orenius, kaupunkipalvelujen johtaja

Liitteet:

Outokummun kaupungin toiminnan ja talouden kehittämissuunnitelma 2024-2030, kvalt 17.6.2025 § 29